

การสนองตอบต่อการเพิ่มอัตราประชากรของถั่วเขียว

Response of Mungbeans to Increased Population Density

ชุตินา มัญชวินทร์
Chutima Monchawin

เลขหมู่ DK769 7Y3 2531
เลขทะเบียน 027038
๕3 / พ.ศ. 2532 /

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Biological Science
Prince of Songkla University

2531

บทคัดย่อ

ทำการศึกษาผลของการเพิ่มอัตราประชากร ของถั่วเขียวต่อผลผลิต และลักษณะอื่น ๆ โดยทำการทดลอง ในต้นและปลายฤดูฝนปี 2530 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใช้ถั่วเขียว 2 สายพันธุ์ หรือ 1 พันธุ์ คือ สายพันธุ์ PSU 424-61, สายพันธุ์ VC 1973A และพันธุ์ อุ๋ทอง 1 แต่ละการทดลองใช้แผนการทดลองแบบ split-plot จำนวน 3 ซ้ำ โดยให้พันธุ์หรือสายพันธุ์เป็น main plot และอัตราประชากร 5 10 20 30 40 60 80 และ 100 ต้น/ม² เป็น sub-plot การทดลองในต้นฤดูฝนพบว่า ถั่วเขียวสายพันธุ์ PSU 424-61 และอัตราประชากร 60 ต้น/ม² มีแนวโน้มให้ผลผลิตสูงสุด คือ 180.98 และ 190.33 กก./ไร่ ตามลำดับ สำหรับการทดลองในปลายฤดูฝนพบว่า ถั่วเขียว พันธุ์ อุ๋ทอง 1 และ อัตราประชากร 80 ต้น/ม² มีแนวโน้มให้ผลผลิตสูงสุด คือ 212.79 และ 247.08 กก./ไร่ ตามลำดับ ในอัตราปลูกปกติ (20 ต้น/ม²) ถั่วเขียวสายพันธุ์ PSU 424-61 มีแนวโน้มให้ผลผลิตสูงสุด คือ 219.81 กก./ไร่ จากการทดลองในต้นฤดูฝน ขณะที่พันธุ์ อุ๋ทอง 1 มีแนวโน้มให้ผลผลิตสูงสุด คือ 167.10 กก./ไร่ ในปลายฤดูฝน

องค์ประกอบของผลผลิต ซึ่งได้แก่ จำนวนฝัก/ต้น ความยาวของฝัก จำนวนเมล็ด/ต้น และขนาดของเมล็ด พบว่า ลักษณะนี้ของพันธุ์และสายพันธุ์ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ จากการสังเกตพบว่าเมื่ออัตราประชากรเพิ่มขึ้นทำให้จำนวนฝัก/ต้นความยาวของฝัก และจำนวนเมล็ด/ต้นลดลง ในทุกการทดลอง อย่างไรก็ตาม การเพิ่มอัตราประชากรไม่ได้ทำให้ขนาดของ เมล็ดแตกต่างกันทางสถิติ สำหรับลักษณะอื่น ๆ เช่น วันดอกแรกบาน พื้นที่ใบ/ต้น น้ำหนักแห้ง/ต้น ความสูงของต้น พบว่า พันธุ์หรือสายพันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติ ยกเว้นอัตราการเป็นโรคใบจุดเท่านั้น ที่พันธุ์มีความแตกต่างทางสถิติ อย่างไรก็ตามอัตราประชากรทำให้ทุกลักษณะมีความแตกต่างทางสถิติ ขณะที่การเพิ่มอัตราประชากรทำให้พื้นที่ใบ/ต้นและน้ำหนักแห้ง/ต้น ลดลง แต่ในทางตรงข้ามจะทำให้ถั่วเขียวออกดอกแรกช้าลง ต้นถั่วสูง อัตราการเป็นโรค และอัตราการหักล้มสูงขึ้น

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับองค์ประกอบ ของผลผลิต พบว่า ในต้นฤดูฝนถั่วเขียวพันธุ์อุ๋ทอง 1 ผลผลิตมีความสัมพันธ์กับจำนวนต้น/

พื้นที่ และในปลายฤดูฝนแก้วเขียวสายพันธุ์ VC 1973A และพันธุ์ อุทอง 1 ผลผลิต
มีความสัมพันธ์กับจำนวนต้น/พื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า
จำนวนฝัก/ต้น และความยาวของฝักมีความสัมพันธ์กับจำนวนเมล็ด/ต้น แต่จำนวน
ฝัก/ต้นและจำนวน เมล็ด/ต้นมีความสัมพันธ์ในทางลบกับจำนวนต้น/พื้นที่

Abstract

Effects of population density of mungbeans on different characters were studied in the early and late rainy season in 1987 at Prince of Songkla University using two lines and a cultivar of mungbean, namely PSU 424-61, VC 1973A and U-thong 1. Each study was conducted in a split-plot design with three replications. Mungbean lines and cultivar were used as main-plots and populations of 5, 10, 20, 30, 40, 60, 80 and 100 plants/m² as sub-plots. In the early rainy season, mungbean line PSU 424-61 and the population of 60 plants/m² tended to give the highest yield of 180.98 and 190.33 kg/rai, respectively. For the late rainy season, however, U-thong 1 and the population of 80 plants/m² gave the highest respective yield of 212.79 and 247.08 kg/rai. For conventional planting rate (20 plants/m²), PSU 424-61 tended to give the highest yield of 219.81 kg/rai in the early rainy season, whereas, U-thong 1 tended to give the highest yield of 167.10 kg/rai at the late rainy season.

Yield components including pods/plant, pod length, seeds/pod and seed size were not different among lines and cultivar under study. Increases in population densities resulted in the decrease of pods/plant, pod length and seeds/plant of all entries at both planting dates. However, increased population densities did not significantly affect seed size of mungbeans. No significant difference among cultivar and/or lines was found for days to first flower, leaf area/plant, dry matter/plant, plant height but disease resistance. However, all the characters

were significantly affected by population densities. That is, increases in population densities resulted in the decreases of leaf area/plant and dry matter/plant, but increases of days to first flower, plant height and disease and lodging ratings.

Correlation analyses showed the significant association between seed yield and plant population for U-thong 1 in the early rainy season and for VC 1973A and U-thong 1 in the late rainy season. Significant correlations were also found between pods/plant and seeds/plant, pod length and seeds/plant. Correlations between pods/plant and plant population, seeds/plant and plant population were negative.